Dans un an, vous aurez terminé l'ensemble des traités de la Michna

משניות מבוארות — מסכת פסחים פרק ד

ה' כסלו

ריש במג' שד' פי"ז): **ג) מקום שֶׁנָּהֲגוּ לִמְכּוֹר בְּהֵמָה דַּקָּה לְגוֹיִם, מוֹכְרִין לָהֶם. מקום שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לִמְכּוֹר, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְבֹא לִמְכּוֹר לָהֶם בְּהֵמָה גַּסָּה, אֵין מוֹכְרִין, וּבְכָל מקום אֵין מוֹכְרִין לָהֶם בְּהֵמָה גַּסָּה, דִּזְמִירָן שֶׁמָּא יְשַׁכְּרֵם מִן יִשְׂרָאֵל לָהֶם וְהָווּ יַעֲבוֹד עִמָּהֶם בְּשַׁבָּת. וְאִדָּם מְצַוֶּה עַל שְׁבִיתַת בְּהֶמְתּוֹ, וְגַם שֶׁיְּכוֹל לְבֹא לידי חִלּוּל שַׁבָּת שֶׁיִּמְסוֹר לָהֶם בְּעֶרֶב שַׁבָּת וּבְמֵאוֹר הַמְּכִירָה תִּשְׁקַע הַשֶּׁמֶשׁ, מוֹדֶה לָה הַיִּשְׂרְאֵל כְּדֵי שֶׁתִּדַּק מִקּוֹלוֹ וְהָווּ מְחַמְּרִ אַחַר בְּהֶמְתּוֹ בְּשַׁבָּת. לָכֵן לֹא יִמְכּוֹר לָהֶם **עֲגָלִים** קְטַנִּים, **וּסְיָחִים** חֲמוּרִים קְטַנִּים, שֶׁיְּבֵא לְהַתִּיר בְּגְדוֹלִים, וְלֹא יִמְכּוֹר לָהֶם בְּנֵי אם הם **שלמין**: דְּאִינוּן לְמִלְאָכָה, וּבֵין מם **וּשבורין**: אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאוּיִן לְמִלְאָכָה, שֶׁמָּא יְבֹא עַל יְדֵי זֶה לִמְכּוֹר גַּם שְׁלֵמִין. **רבי יהודה מתיר בשבורה**, דְּלֹא מִתְחַלֵּף בְּשְׁלֵמִין, דְּלֹא יְבוֹאוּ לְמִלְאָכָה לְעוֹלָם, וּבְעֲגָלִים קְטַנִּים מוֹדֶה דְּאִסּוּר. **בן בתירא מתיר בסוס** שֶׁעוּמַד עַל רַגְלוֹ בְּעֵרֶב שַׁבָּת, וְאֵינוֹ מַרְגִּישׁ בְּהֶמְתּוֹ בְּשַׁבָּת. לָכֵן לֹא יִמְכּוֹר לָהֶם **עֲגָלִים** קְטַנִּים, **וּסְיָחִים** חֲמוּרִים קְטַנִּים, שֶׁיְּבֵא לְהַתִּיר בְּגְדוֹלִים, וְלֹא יִמְכּוֹר לָהֶם בְּנֵי אם הם **שלמין**: דְּאִינוּן לְמִלְאָכָה, וּבֵין מם **שבורין**, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאוּיִן לְמִלְאָכָה, שֶׁמָּא יְבֹא עַל יְדֵי זֶה לִמְכּוֹר גַּם שְׁלֵמִין. **רבי יהודה מתיר בשבורה**, דְּלֹא מִתְחַלֵּף בְּשְׁלֵמִין, דְּלֹא יְבוֹאוּ לְמִלְאָכָה לְעוֹלָם, וּבְעֲגָלִים קְטַנִּים מוֹדֶה דְּאִסּוּר. **בן בתירא מתיר בסוס** שֶׁעוּמַד עַל רַגְלוֹ בְּעֵרֶב שַׁבָּת, וְאֵינוֹ מַרְגִּישׁ בְּהֶמְתּוֹ בְּשַׁבָּת. **ד) מקום שֶׁנָּהֲגוּ לֶאֱכוֹל צְלִי בְּלֵילֵי פְסָחִים אוֹכְלִין, מקום שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לֶאֱכוֹל אֵינוֹ אוֹכְלִין.** אם יראה אינו אוכל, ובמקום שנהגו לאכול אוכלין, אם יראה אוכל. **מקום שֶׁנָּהֲגוּ לִדְחֹלֵל אֶת הַנַּר בְּלֵילֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵלֵךְ לְשַׁמְּשׁוֹ לְאוֹר הַנֵּר. מְדַלְּקִין, מקום שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַדְלִיק כְּדֵי שֶׁלֹּא יִסְתַּכֵּל בְּאִשְׁתּוֹ וְיָבֹא לִידֵי מַעֲשֶׂה אֵין מְדַלְּקִין, וּמְדַלְּקִין בְּבָתֵּי כְנֵסִיּוֹת, וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבַמְّבוֹאוֹת הָאֲפֵלִים, וְעַל גַּבֵּי הַחוֹלִים, וּבְכָל מָקוֹם שֶׁאֵין אִישׁ וְאִשָּׁה מִתְיַחֲדִים שָׁם, דְּאֲפִילּוּ בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַדְלִיק הַיְינוּ רַק בְּבָתִּי. **ה) מקום שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּתִשְׁעָה בְּאָב עוֹשִׂין, מקום שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה אֵין עוֹשִׂין.** כְּדֵי שֶׁלֹּא יִסְיַח דַּעְתּוֹ מֵאֲכִילַת חֶרְבַּן הַבַּיִת, **וּבְכָל מָקוֹם תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּטֵלִים**, שֶׁהֵן צְרִיכִין לְהַכִּיר בְּחִסָּרוֹן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ יוֹתֵר מִשֶּׁאַר אֲנָשִׁים **יום הכפורים** כדי שלא יבא לשמחה מִטָּתוֹ, דְּאִין מִשְׁמַשׁ לְאוֹר הַנֵּר. **מְדַלְּקִין, מקום שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַדְלִיק** כְּדֵי שֶׁלֹּא יִסְתַּכֵּל בְּאִשְׁתּוֹ וְיָבֹא לִידֵי מַעֲשֶׂה אֵין מְדַלְּקִין, **וּמְדַלְּקִין בְּבָתֵּי כְנֵסִיּוֹת, וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבַמְّבוֹאוֹת הָאֲפֵלִים, וְעַל גַּבֵּי הַחוֹלִים**, וּבְכָל מָקוֹם שֶׁאֵין אִישׁ וְאִשָּׁה מִתְיַחֲדִים שָׁם, דְּאֲפִילּוּ בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַדְלִיק הַיְינוּ רַק בְּבָתִּי. **ה) מקום שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּתִשְׁעָה בְּאָב עוֹשִׂין, מקום שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה אֵין עוֹשִׂין.** כְּדֵי שֶׁלֹּא יִסְיַח דַּעְתּוֹ מֵאֲכִילַת חֶרְבַּן הַבַּיִת, **וּבְכָל מָקוֹם תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּטֵלִים**, שֶׁהֵן צְרִיכִין לְהַכִּיר בְּחִסָּרוֹן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ יוֹתֵר מִשֶּׁאַר אֲנָשִׁים **אומר, לעולם יַעֲשֶׂה אדם עצמו תלמיד חכם.** דְּבִטּוּל מְלָאכָה אֵין בּוֹ וְיוֹהֵרָא וְנָהֶנֶה שֶׁבְּטֵל מִמְّלַאכְתּוֹ] דְּהַרְבֵּה אֲנָשִׁים יֵשׁ שֶׁבְּטֵלִים מִמְّלַאכְתָּם. **וְחַכָּמִים אומרים** דִּמְה שֶׁאֲמָרְנוּ בְּמִשְׁנָה הַקּוֹדֶמֶת שֶׁתְּלוּי בְּמִנְהַג הַמָּקוֹם אם לְעֲשׂוֹת מְלָאכָה אינו משום מִנְהָג, **אֶלָּא בְּיִהוּדָה הָיוּ עוֹשִׂין מְלָאכָה בְּעֶרֶב פְּסָחִים עַד חֲצוֹת**, דְּסָבְרֵי דַּמְתָּר, דְּאִין דָּבָר אֲנִשֵׁי **בית שמאי אוסרין**, כְּכָל חַד דְּמִתְחַיֵּל מִשְׁעָרָא הַחֲמָה, **וּבית הלל מתירין, עַד הַנֵּץ הַחַמָּה**, כְּמוֹ בְּתַעֲנִית, שֶׁאוֹכֵל כָּל הַלַּיְלָה וּבְיוֹם אָסוּר: **ו) רבי מאיר אומר, כָּל מְלָאכָה שֶׁרּוּבָהּ לְצוֹרֶךְ הַמּוֹעֵד. שֶׁהתחילה בְּהּ קֹדֶם לְאַרְבָּעָה עָשָׂר** בְּנִיסָן, אֲפִילּוּ בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת **מְלָאכָה בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר** עַד חֲצוֹת. **אֲבָל לֹא יַתְחִיל בְּהּ בְּתְחִילָּה בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר, שֶׁלֹּא מִשְׁמַע אֲנִשִׁים** אומר, **לעולם יַעֲשֶׂה אדם עצמו תלמיד חכם.** דְּבִטּוּל מְלָאכָה אֵין בּוֹ וְיוֹהֵרָא וְנָהֶנֶה שֶׁבְּטֵל מִמְّלַאכְתָּם] **וְחַכָּמִים אומרים** דִּמְה שֶׁאֲמָרְנוּ בְּמִשְׁנָה הַקּוֹדֶמֶת שֶׁתְּלוּי בְּמִנְהַג הַמָּקוֹם אם לְעֲשׂוֹת מְלָאכָה אינו משום מִנְהָג, **אֶלָּא בְּיִהוּדָה הָיוּ עוֹשִׂין מְלָאכָה בְּעֶרֶב פְּסָחִים עַד חֲצוֹת**, דְּסָבְרֵי דַּמְתָּר, דְּאִין דָּבָר אֲנִשֵׁי **בית שמאי אוסרין**, כְּכָל חַד דְּמִתְחַיֵּל מִשְׁעָרָא הַחֲמָה, **וּבית הלל מתירין, עַד הַנֵּץ הַחַמָּה**, כְּמוֹ בְּתַעֲנִית, שֶׁאוֹכֵל כָּל הַלַּיְלָה וּבְיוֹם אָסוּר: **ו) רבי מאיר אומר, כָּל מְלָאכָה שֶׁרּוּבָהּ לְצוֹרֶךְ הַמּוֹעֵד. שֶׁהתחילה בְּהּ קֹדֶם לְאַרְבָּעָה עָשָׂר** בְּנִיסָן, אֲפִילּוּ בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת **מְלָאכָה בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר** עַד חֲצוֹת. **אֲבָל לֹא יַתְחִיל בְּהּ בְּתְחִילָּה בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר**, בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא נְהֲגוּ לַעֲשׂוֹת, **אַף עַל פִּי שֶׁיְּכוֹל לִגְמְרָהּ** קוֹדֶם חֲצוֹת, **וְחַכָּמִים אומרים, שֶׁלֹּא אִמְּנוּם עוֹשִׂין מְלָאכָה בְּעַרְבֵי פְסָחִים עַד חֲצוֹת**, וְאֲפִילּוּ תְּחִילַּת מְלָאכָה וְאַפִּי' בְּמָקוֹם שֶׁלֹּא נְהֲגוּ לַעֲשׂוֹת, **וְאִלּוּ הֵן**

חֲמִיצִים, מְכַיֵּן שֶׁמַּדְּמִיעָה מֵתֶר עַל יְדֵי הַדְּיוֹט שֶׁאֵינוֹ אָמֵן בְּחוּלִּ הַמּוֹעֵד, עַל כֵּן בְּעֶרֶב פֶּסַח שֶׁקֹּל מְחוּלִּ הַמּוֹעֵד, מוּתָּר אֲפִילּוּ לְאוֹמְן, **הַסָּפָרִים, וְהַכּוֹבְסִין**, כְּיוָן שֶׁמַּדְּמִיעִ מֵתֶר לְמִי שֶׁבָּא בְּמוֹעֵד מִמְּדִינַת הַיָּם, אוֹ לְיוֹצֵא מִבֵּית הָאֲסוּרִים, עַל כַּן כָּל אָדָם מֵתֶר בְּעֶרֶב פֶּסַח עַד חֲצוֹת. **רבי יוסי בר יהודה אומר, אף הַרְצָעָנִים**, כְּיוָן שֶׁעוֹלֶה רְגָלִים מִתְקַנִּים מִנְעֲלֵיהֶם בְּחוּלִּ הַמּוֹעֵד, עַל כַּן מֵתֶר בְּעֶרֶב פֶּסַח לְתַקֵּן מִנְעָלִים חֲדָשִׁים, וְהַחֲכָמִים סוֹבְרִים דְּאִין לְמַדִּין עַשִּׂיתָ חֲדָשִׁים מִתִּיקוּן יָשָׁנִים, דְּבְחוּלִּ הַמּוֹעֵד תִּיקוּן יָשָׁנִים הַיְינוּ: **ז) מושיבין שובכין** של יונים כְּדֵי לְגַדֵּל אֲפְרוֹחִים לְפִי גִּי הָרְעִי', וְלִפִי גִּי שֶׁלָּנוּ מוֹשִׁיבִין שוּבְכִין **לתרנגולת**, מְכַיְּנִים מְקוֹם לְתַרְנְגֹלֶת וְתַרְנְגוֹל, **בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר וּתרנגולת שֶׁבְּרָחָה** מֵעֵל הַבֵּיצִים בְּחוּלִּ הַמּוֹעֵד, אם כְּבָר יָשְׁבָה עֲלֵיהֶם בְּיָמִים **מְחוּזְּרִין אוֹתָהּ לִמְקוֹמָהּ.** דְּהַיְינוּ כְּבָר אֵינָהּ רְאוּיָה לַאֲכִילָה, וְאִם לֹא יַחֲזִירֶנָּה יֵלֵךְ לְאִבּוּד. **וְכֵן וְאִם מֵתָה** הַתַּרְנְגֹלֶת **מושיבין אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ גּוּרְפִין** הַזֶּבֶל מוֹצִיאִין לְחוּץ **מַתְּחַת רַגְלֵי הַהֵמָה בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר, וּבמועד** בְּחוּלִּ הַמּוֹעֵד **מְסַלְּקִין לְצִדָּדִים**, וְאִסּוּר לְהוֹצִיאָה לְחוּץ. **מוֹלִיכִין וּמביאים כֵּלִים מִבֵּית הָאָמָן** בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר, **אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָם לְצוֹרֵךְ הַמּוֹעֵד: ח) שֶׁשָּׁה דְּבָרִים עָשׂוּ אַנְשֵׁי יְרִיחוֹ, עַל שְׁלֹשָׁה מחו בְּיָדָם, וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא מחו בְּיָדָם, וְאִלּוּ הֵן שֶׁלֹּא מחו בְּיָדָם, מַרְכִּיבִין עַנְפֵי דְקָלִים שֶׁל זָכָר שֶׁעוֹשֶׂה פֵּירוֹת בְּדֶקֶל נְקֵבָה שֶׁאֵינָהּ עוֹשֶׂה פֵּירוֹת לְתִיקוּן הַדֶּקֶל כָּל הַיָּמִים אַרְבָּעָה עָשָׂר (וּבְעֶרְחָן מְבִיא שֶׁאם אינו מַרְכִּיבוֹ בְּיוֹמוֹ מִפְסִיד הַתְּמָרִים) **וכורכין את שמע,** וְלֹא אָמְרוּ בְּרוּךְ שֵׁם בֵּין שֶׁמַּע לְאַהֲבָה, וי"מ שֶׁלֹּא הִפְסִיקוּ בֵּין אַחַד, שֶׁצָּרִיךְ לְהַאֲרִיךְ כְּדֵי לְהַמְלִיכוֹ עַל אַרְבַּע רוּחוֹת. **וּלְהַפְסִיק** בֵּין מַלְכוּת שָׁמַיִם לְאַהֲבָה, **וקוֹצְרִין,** מַשִּׁיקִין בְּמִנְחוֹת דְּמִדֵּי קוֹצְרִין אֵין שוּם אִיסּוּר, וְרַק בְּגוֹדְשִׁין הוּא שֶׁלֹּא בִּרְצוֹן חֲכָמִים, **וגודשין לְפִנֵּי הָעוֹמֶר** בְּאַרְבָּעָה חֲדָשִׁים, לְא חִישִׁינוּ שֶׁמָּא יִגְרְמוּ לְמוֹאֵר הַשָּׁנָה עַד הַקְרָבַת הָעוֹמֶר **ולא מחו בְּיָדָם** חֲכָמִים (לְפִי שֶׁיֵּשׁ מְקוֹם לוֹמַר שֶׁהַדִּין עוֹמֵד עַל הַקַּלְקוֹל גָּדוֹל יוֹתֵר מִן הַתֹּא"ע) **וְאִלּוּ אוֹתָן בְּיָדָם חֲכָמִים**, מתירין לְהַשְׁמִנָּם **בְּמִזְרוֹת** שֶׁל הַקְּדֵשׁ, עֲנָפִים שֶׁגָּדְלוּ בְּאֵילָן שֶׁל קֹדֶשׁ, וי"מ מַתִּירִין כְּלוֹמַר אוֹתָן שֶׁעָמְדוּ אַחַר שֶׁהִקְדִּישוּ הָאִילָן דְּסָבְרֵי רַק הַפֵּרוֹת עַצְמוֹ אֲסוּר. **וְאוֹכְלִין מִמִּתַּת הַנְּשָׁרִים** פֵּירוֹת שֶׁנָּשְׁרוּ מִן הָאִילָן **בְּשַׁבָּת**, וְיָשׁ עֲלֵיהֶם דִּין מְקַצָּה שֶׁהָיוּ בְּכִנְסַת הַשַּׁבָּת מְחַבְּרִין וְאֵפִילּוּ שֶׁאֵינוֹ יָדוּעַ אִם נִשְׁרוּ בְּשַׁבָּת. **וּמותרין פֵּאָה לְזָרָק** וַחֲכָמִים אֲמְרוּ דְּכָל דָּבָר שֶׁאֵין מְכַיְּנוֹ לְקִיּוּם פְּטוּר מִפֵּאָה דְּאִינוּ מוּפְקָר לְעַנִּיִּים, **ומותר בְּיָדָם** חֲכָמִים דְּבָאִין עַ"י לְמַכְשׁוֹל דְּאוֹכֵל הָעֲנִי אוֹתָן טֶבֶל בְּלֹא מַעֲשֵׂר: **ט) שֶׁשָּׁה דְּבָרִים עָשָׂה חִזְקִיָּה הַמֶּלֶךְ, עַל שְׁלֹשָׁה הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים, וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא הוֹדוּ לוֹ. גָּרַר עֲצָמוֹת אָבִיו עַל מִטָּה שֶׁל חֲבָלִים, שֶׁהָיָה רָשָׁע עוֹבֵד ע"ז וְלֹא קִבְּרוּ בְּכְבוֹד, שֶׁיְּהֵא לוֹ לְכָפָרָה, **וְהוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים.** מִשּׁוּם שֶׁהָיָה רָשָׁע וְאֵינוֹ בִּכְלַל עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה עַמּוֹ וְאֵינוֹ מוּזְהָר עָלָיו בְּכִבּוּד אָב. **כִּתַּת נְחֹשׁ הַנְּחֻשֶׁת**, שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה רַבֵּינוּ בְּשִׁעָה שֶׁבָּאוּ עָלָיהֶם הַשָּׂרָפִים, כְּמַבּוֹאָר בְּס'

ג מקום שֶׁנָּהֲגוּ לִמְכּוֹר בְּהֵמָה דַּקָּה לְגוֹיִם, מוֹכְרִין לָהֶם. מקום שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לִמְכּוֹר, אֵין מוֹכְרִין. וּבְכָל מקום אֵין מוֹכְרִין לָהֶם בְּהֵמָה גַּסָּה, **בְּגְלָלִים שֶׁלָּמִים וּשבורין: ד מקום שֶׁנָּהֲגוּ לֶאֱכוֹל צְלִי בְּלֵילֵי פְסָחִים, אוֹכְלִין. מקום שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לֶאֱכוֹל, אֵין אוֹכְלִין. מקום שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַדְלִיק אֶת הַנֵּר בְּלֵילֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים, מְדַלְּקִין. מקום שֶׁנָּהֲגוּ לִמְכּוֹר בְּהֵמָה גַּסָּה, אֵין מוֹכְרִין לָהֶם בְּהֵמָה גַּסָּה, בְּגְלָלִים שֶׁלָּמִים וּשבורין: ד מקום שֶׁנָּהֲגוּ לֶאֱכוֹל צְלִי בְּלֵילֵי פְסָחִים אוֹכְלִין. מקום שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לֶאֱכוֹל